

ОЦІНКА ПЛІДНИКІВ ЗА ТИПОМ УСПАДКУВАННЯ ОЗНАК (ПРИ ПОДІБНИХ І КОНТРАСТНИХ ПІДХОДАХ)

На сучасному етапі розвитку племінного свинарства важливе значення надається використанню нових, нетрадиційних підходів до оцінки генотипу тварин. З цією метою використовуються методи математичного моделювання для визначення параметрів різних ознак, показників рівномірності і напруги росту тварин у онтогенезі.

Аналіз сучасних розробок з питань оцінки плідників за якістю нащадків дає підставу стверджувати, що вони не враховують тип успадкування конкретної ознаки. Дослідженнями В. П. Коваленко, С. М. Куцака та Т. І. Нежлукченко встановлено, що залежно від рівня продуктивності споріднених пар, що підбираються, може спостерігатися три типи успадкування ознак — проміжне (адитивне), домінантне і зверхдомінантне (гетерозис).

Якщо вести оцінку спадкових якостей тварин з урахуванням типу успадкування тієї чи іншої ознаки, то можливі наступні варіанти підбору: контрастні парування (якщо ознака успадковується адитивно), для виявлення препотентних плідників і наступного їх використання як поліпшувачів при лінійному розведенні; подібні парування (при неадитивному успадкуванні ознаки), з метою виявлення плідників, що відрізняються високою комбінаційною здатністю для наступного використання в схрещуваннях з іншими лініями.

Отже, удосконалення методів їх оцінки, на наш погляд, набуває пріоритетного значення у генофондних стадах. Дану передумову було перевірено експериментально з метою встановлення ефективності оцінки плідників за якістю потомства у різних варіантах підбору.

Таким чином, нами проведена оцінка п'яти ліній кнурів-плідників асканійського типу української м'ясної породи в подібних і контрастних паруваннях для визначення типу їх препотентності.

На основі одержаних результатів досліджуваних кнурів було розподілено за типами успадкування. Так до групи кнурів зрівнюючо-

го типу успадкування увійшли Цикорій 959, Цимус 223, Цоколь 939 — найбільша доля погіршення припадає на нащадків Цикорія 959. При розподілі на модальні класи більша доля погіршення у кнурів припадає на клас M^+ відповідно на 60, 55 та 40 г.

У групі плідників нейтрального типу успадкування продуктивність нащадків порівняно з матерями за середньодобовим приростом та скоростиглістю залишилась на одному рівні з деякими коливаннями.

У групі плідників домінантного типу успадкування нащадки від матерів M^+ мали продуктивність D^- і навпаки від матерів M^- — D^+ , показники були обернено пропорційними. У групі плідників зрівнюючи поліпшувачів, які представляють собою вершину селекційних звершень, тобто нащадки плідників цього типу успадкування як у класі M^+ , так і в M^- мали більшу продуктивність (D^+D^+).

Відсоткове співвідношення усіх плідників різного типу успадкування свідчить, що зрівнюючих погіршувачів серед 13 кнурів, становило 23 %, поліпшувачів 15,4, нейтральних 30,8 та домінантних 30,8 %.

Отже, встановлено, що при подібних і контрастних паруваннях кращою визначена лінія Цианіта. Результати досліджень показали, що середньодобовий приріст потомків у середньому підвищився на 6 %, а за скоростиглістю — на 3 %. Слід також зазначити, що на контрастному генетичному матеріалі ($M^- M^0$; $M^+ M^0$) нащадки показують більш високі показники продуктивності, ніж при гомогенному (подібному) підборі ($M^0 M^0$; $M^- M^-$) — на 69,3 та 42,6 г відповідно. Кращими визначені поєднання кнура Цианіта 919 з свиноматками родин Цапфи 340, Цинги 612, Цензури 388.

Визначено плідників, які відзначаються найбільшим поліпшуючим ефектом порівняно з середнім у стаді. Ними виявились кнури Цианіт 919 (5,1 %), Цикл 199 (1,7 %) та Цимус 583 (1,5 %).

Встановлено потенціал кнурів, ліній, які дають можливість отримувати високопродуктивне потомство залежно від рівня підібраних свиноматок, а також для подальшого визначення їх типу успадкування.